

รายงานผลการดำเนินงานแผนปฏิบัติ การประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 Cluster กลุ่มผู้สูงอายุ

โดย นายแพทย์กิตติ ลาภสมบัติศิริ

เลขานุการคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบบริหารและวิธีทำงาน กลุ่มที่ 4

ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนภารกิจหลัก กรมอนามัย ครั้งที่ 4/2563

วันที่ 10 มกราคม 2563 เวลา 13.00 – 16.30 น.

ณ ห้องประชุมถำธร สุวรรณกิจ อาคาร 1 ชั้น 1

ผู้สูงอายุสุขภาพดี ดูแลตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี				
เป้าหมาย/ตัวชี้วัด		(1) ร้อยละ 60 ของประชากรสูงอายุที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ (2) ร้อยละ 80 ของตำบลที่มีระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในชุมชนผ่านเกณฑ์ (3) ร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแลตาม Care Plan		
กลุ่มเป้าหมาย		(1) ผู้สูงอายุ (ผู้ที่มีอายุ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป) (2) บุคลากรสาธารณสุขในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย (3) พระสงฆ์และสามเณรทั่วประเทศ		
กลยุทธ์		1. ส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของผู้สูงอายุเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงอายุ	2. พัฒนาระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุในชุมชน	3. ขับเคลื่อนการดำเนินงานพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพะ
มาตรการ		1.1 สนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ Preventive Long Term Care ภายใได้ “สุขเพียงพอ ปลอดภัย ชีวียืนยาว” (A) 1.2 พัฒนา/สนับสนุน การใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ทักษะในการเฝ้าระวัง และดูแลสุขภาพตนเองของประชาชน ครอบครัว ชุมชน (I) 1.3 สนับสนุนการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (P) 1.4 ขับเคลื่อนชมรมผู้สูงอายุคุณภาพให้เป็นต้นแบบการส่งเสริมสุขภาพในชุมชน (R)	2.1 พัฒนาระบบมาตรฐาน Long Term Care และ Intermediate Care ในชุมชน (R) 2.2 ขับเคลื่อนมาตรฐานหลักสูตรสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (R) 2.3 ส่งเสริม สนับสนุนระบบเฝ้าระวังภาวะสุขภาพผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือระยะยาวครอบคลุมทั่วประเทศ (I) 2.4 ขับเคลื่อนการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว โดยบุคลากรสาธารณสุข ทีมสหวิชาชีพ/ทีมหมอครอบครัวและภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ (P) 2.5 พัฒนาศักยภาพบุคลากรในการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุ (B)	3.1 สนับสนุนการดำเนินการงานการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติสู่พื้นที่ (P) 3.2 พัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพพระสงฆ์(I) 3.3 พัฒนามาตรฐานวัดรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate Temple) เพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพพระสงฆ์ (R)
โครงการสำคัญ		(1) โครงการชะลอชรา ชีวียืนยาว ประจำปี พ.ศ.2563 (2) โครงการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในชุมชน ปี 2563 (3) โครงการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ (4) โครงการพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพะ ปี 2563		
ระดับความสำเร็จ		ไตรมาส 1 (3 เดือน)	ไตรมาส 2 (6 เดือน)	ไตรมาส 3 (9 เดือน)
		1. มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงาน/แนวทางการดำเนินงาน 2. พื้นที่ที่มีแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน - ชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ - แผนการดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล - Intermediate Care In Community - แนวทางการประเมินคัดกรองสุขภาพ - ชุมชนต้นแบบเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ - วัดส่งเสริมสุขภาพสู่วัดรอบรู้ด้านสุขภาพ 3. ผู้สูงอายุได้รับการประเมินและคัดกรองสุขภาพเบื้องต้น 4. ผู้สูงอายุได้รับการดูแลตามแผนการดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิงรายบุคคล (Care Plan) 5. มีมาตรฐานหลักสูตรสำหรับเจ้าหน้าที่ 6. พัฒนาศักยภาพบุคลากร ภาคีเครือข่าย 7. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพผู้สูงอายุ/พระสงฆ์ 8. มีการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพและการอบรมพระคิลา นุปฏิฐาก	1. ผู้สูงอายุได้รับการประเมินและคัดกรองสุขภาพเบื้องต้นอย่างน้อย 7,500,000 คน 2. จำนวนตำบลผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 3. ผู้สูงอายุได้รับการดูแลตามแผนการดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิงรายบุคคล (Care Plan) ร้อยละ 70 4. มีการดำเนินงาน Intermediate Care In Community อย่างน้อย เขตสุขภาพละ 1 จังหวัด 5. มีการดำเนินงานพัฒนาชุมชนต้นแบบเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ 6. ร้อยละ 40 ของประชากรสูงอายุที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ 7. ผู้สูงอายุเข้าถึงนวัตกรรมบริการด้านช่องปาก ไม่น้อยกว่า 200,000 คน 8. มีนวัตกรรม/กิจกรรมการดูแลช่องปาก โดยเครือข่ายประชาชน ชมรม ไม่น้อยกว่า 5,000 ตำบล 9. มีการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 40 10. มีการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพสู่วัดรอบรู้ด้านสุขภาพ	1. ผู้สูงอายุได้รับการประเมินและคัดกรองสุขภาพเบื้องต้นอย่างน้อย 8,000,000 คน 2. มีจำนวนตำบลผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75 3. ผู้สูงอายุได้รับการดูแลตามแผนการดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิงรายบุคคล (Care Plan) ร้อยละ 75 4. มีการดำเนินงาน Intermediate Care In Community อย่างน้อย เขตสุขภาพละ 2 จังหวัด 5. มีการดำเนินงานพัฒนาชุมชนต้นแบบเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ 6. ร้อยละ 50 ของประชากรสูงอายุที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ 7. ผู้สูงอายุเข้าถึงนวัตกรรมบริการด้านช่องปาก ไม่น้อยกว่า 300,000 คน 8. มีนวัตกรรม/กิจกรรมการดูแลช่องปาก โดยเครือข่ายประชาชน ชมรม ไม่น้อยกว่า 6,000 ตำบล 9. มีการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 45 10. มีการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพสู่วัดรอบรู้ด้านสุขภาพ
		ไตรมาส 4 (12 เดือน)		
		1. ผู้สูงอายุได้รับการประเมินและคัดกรองสุขภาพเบื้องต้นอย่างน้อย 8,500,000 คน 2. มีจำนวนตำบลผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 3. ผู้สูงอายุได้รับการดูแลตามแผนการดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิงรายบุคคล (Care Plan) ร้อยละ 80 4. ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเปลี่ยนกลุ่ม จากติดเตียงเป็นติดบ้าน และจากกลุ่มติดบ้านเป็นติดสังคม 5. มีการดำเนินงานพัฒนาชุมชนต้นแบบเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ อย่างน้อยเขตสุขภาพละ 2 เมือง/ชุมชน 6. ร้อยละ 60 ของประชากรสูงอายุที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ 7. ผู้สูงอายุเข้าถึงนวัตกรรมบริการช่องปากไม่น้อยกว่า 400,000 คน 8. มีนวัตกรรม/กิจกรรมการดูแลช่องปาก โดยเครือข่ายประชาชน ชมรมไม่น้อยกว่า 7,000 ตำบล 9. มีการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 55 10. มีการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพสู่วัดรอบรู้ด้านสุขภาพ อย่างน้อย เขตสุขภาพละ 1 วัด		

ผลการดำเนินงานตาม House Model

ไตรมาส	ระดับความสำเร็จ (Small Success)	ผลการดำเนินงาน
1	1. มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงาน/แนวทางการดำเนินงาน	ส่วนกลาง : - การประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มอนามัยสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ วันที่ 28-29 ตุลาคม 2562 โรงแรม ทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร - การประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานทันตสุขภาพภาพรวม ปี 2563 วันที่ 15-17 ตุลาคม 2562 โรงแรม ทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร - การประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนต้นแบบผู้สูงอายุสุขภาพ/สุขภาพช่องปากดี วันที่ 17-18 ตุลาคม 2562 โรงแรม ริชมอนด์ นนทบุรี - ประชุมชี้แจงการดำเนินงานแนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัด และแนวทางการใช้โปรแกรมแบบคัดกรองสุขภาพผู้สูงอายุผ่านระบบออนไลน์ วันที่ 19-20 ธันวาคม 2562 โรงแรมมารวย การเดิน ส่วนภูมิภาค : - ประชุมชี้แจงการดำเนินงานระบบการดูแลด้านสุขภาพผู้สูงอายุแบบบูรณาการ (ดำเนินการทุกศูนย์อนามัย)
	2. พื้นที่มีแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน - ชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ - แผนการดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล - Intermediate Care In Community - แนวทางการประเมินคัดกรองสุขภาพ - ชุมชนต้นแบบเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ - วัดส่งเสริมสุขภาพสู่วัดรอบรู้ด้านสุขภาพ	ส่วนกลาง : - จัดทำ Template แนวทางการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนฯ ให้กับพื้นที่ - จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการสร้างและพัฒนาแผนส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว รายบุคคลในชุมชน “Health Promotion & Preventive Individual Care Plan” ส่วนภูมิภาค : ศูนย์อนามัยที่ 1-12 และ สสม. จัดทำแผนปฏิบัติการการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามประเด็นที่กำหนด

ผลการดำเนินงานตาม House Model

ไตรมาส	ระดับความสำเร็จ	ผลการดำเนินงาน
1	3. ผู้สูงอายุได้รับการประเมินและคัดกรองสุขภาพเบื้องต้น	สนับสนุน/ส่งเสริมการ ประเมินและคัดกรองสุขภาพเบื้องต้น (ADL) ให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่แบบบูรณาการความร่วมมือ 4 กระทรวง และรายงานข้อมูลผ่านระบบ HDC ผลการดำเนินงาน : ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้รับการประเมินคัดกรองสุขภาพเบื้องต้น จำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน จำนวน 3,794,605 คน ติดสังคม จำนวน 3,670,539 คน ติดบ้าน จำนวน 99,149 คน และติดเตียง จำนวน 24,917 คน (รายงานข้อมูลจาก HDC ณ วันที่ 8 ม.ค. 63)
	4. ผู้สูงอายุได้รับการดูแลตามแผนการดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิงรายบุคคล (Care Plan)	สนับสนุน การดำเนินงานดูแลผู้สูงอายุตามแผนการดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิงรายบุคคล (Care Plan) และรายงานข้อมูลผ่านระบบโปรแกรม Long Term Care (3C) ผลการดำเนินงาน : จำนวนผู้สูงอายุ 167,400 คน ไม่รวม กทม. จัดทำ Care plan ทั้งสิ้น 129,675 คน คิดเป็นร้อยละ 77.46 (ข้อมูล ณ 31 ธ.ค. 62)
	5. มีมาตรฐานหลักสูตรสำหรับเจ้าหน้าที่	ส่วนกลาง : 1. พัฒนามาตรฐานหลักสูตรและแนวทางการรับรองหลักสูตร ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ กรมอนามัย สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเช่น หลักสูตรการอบรม CM CGนักบริหารชุมชน เป็นต้น 2. ประชุมผู้เชี่ยวชาญ เพื่อจัดทำ แนวทางการคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก การส่งต่อรักษาผู้ป่วย สำหรับบุคลากรสาธารณสุข

ผลการดำเนินงานตาม House Model

ไตรมาส	ระดับความสำเร็จ	ผลการดำเนินงาน
1	6. พัฒนาศักยภาพบุคลากร ภาควิชาเครือข่าย	ส่วนกลาง : 1. การพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากร และบุคลากรสาธารณสุขเพื่อสนับสนุนการดูแลทันตสุขภาพผู้สูงอายุในระบบปฐมภูมิ 27-29 พ.ย.62 2. การประชุมเครือข่ายภาคประชาชน(อสม.) เพื่อการดูแลสุขภาพช่องปากตลอดช่วงวัย 16-17 ธ.ค.62 ส่วนภูมิภาค : ศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 และ สสม. ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร และภาควิชาเครือข่าย เช่น อบรมฟื้นฟูศักยภาพ CM CG, อบรมอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น, อบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (เช่น E75)
	7. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพผู้สูงอายุ/พระสงฆ์	ส่วนกลาง : 1. ประชุมคณะทำงานพัฒนาระบบโปรแกรม Long Term Care/การจัดทำฐานข้อมูล และเชื่อมระบบโปรแกรมกับภาควิชาเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ 2. พัฒนาระบบการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ โดยการบันทึกข้อมูลในสมุดสุขภาพประชาชน (H4U) 3. การประชุมเพื่อจัดทำแผน/แนวทางการพัฒนาช่องทางการสื่อสารข้อมูล การดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุออนไลน์ 4. จัดทำฐานข้อมูลวัดส่งเสริมสุขภาพและพระคิลานุปัฏฐาก ส่วนภูมิภาค : ศูนย์อนามัยจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่รายงานให้กับส่วนกลาง
	8. มีการดำเนินงานการอบรมพระคิลานุปัฏฐาก	ส่วนกลาง : สนับสนุนการดำเนินงานอบรมพระคิลานุปัฏฐาก ส่วนภูมิภาค : พื้นที่ดำเนินการอบรมพระคิลานุปัฏฐาก

ผลการดำเนินงานตาม House Model

คำเป้าหมาย / ตัวชี้วัด	ผลการดำเนินงานไตรมาส 1
1. ร้อยละ 60 ของประชากรสูงอายุที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์	1. ผล : อยู่ระหว่างพื้นที่ดำเนินการเก็บข้อมูล รายงานผลรอบแรก ช่วงไตรมาส 2
2. ร้อยละ 80 ของตำบลที่มีระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในชุมชนผ่านเกณฑ์	2. ผล : ร้อยละ 86.12 แหล่งที่มาของข้อมูล : ระบบรายงานโปรแกรม Long Term Care 3C ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562
3. ร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแลตาม Care Plan	3. ผล : ร้อยละ 77.46 แหล่งที่มาของข้อมูล : ระบบรายงานโปรแกรม Long Term Care 3C ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

แผนการดำเนินงาน ไตรมาส 2 (เดือนมกราคม – มีนาคม)

ส่วนกลาง

1. สร้างและพัฒนาแผนส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาวรายบุคคลในชุมชน
“Health Promotion & Preventive Individual Wellness Plan”
2. จัดทำคู่มือแนวทางการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล (Health Promotion & Prevention Individual Wellness Plan)
3. ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพบุคลากรแกนนำระดับศูนย์อนามัยและพื้นที่ในการใช้ระบบโปรแกรม Long Term Care (3C) และชี้แจงการใช้สมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุผ่าน Blockchain วันที่ 16-17 มกราคม 2563 ณ จังหวัดเชียงใหม่
4. ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อการจัดการระบบบริการทันตสุขภาพในผู้สูงอายุ โดยทันตบุคลากรแบบไร้รอยต่อ
5. พัฒนาระบบโปรแกรม
 - พัฒนาระบบโปรแกรม Long Term Care/การจัดทำฐานข้อมูล และเชื่อมระบบโปรแกรมกับ ภาควิชาที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
 - พัฒนาโปรแกรมการสื่อสารออนไลน์สำหรับผู้สูงอายุ
 - พัฒนาระบบบันทึกและรายงานการคัดกรองสุขภาพ(ประเด็นมะเร็งช่องปาก)เชื่อมต่อHDC
6. พัฒนาคู่มือแนวทาง - คู่มือแนวทางการรับรองหลักสูตรเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ กรมอ.
 - แนวทางการคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็ง/มะเร็งช่องปาก
7. การประชุมสัมมนาวิชาการพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ “ยกย่องเชิดชูเกียรติหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล(อ.ป.ต.) วัดส่งเสริมสุขภาพและพระคิลานุปัฏฐาก” ปีพ.ศ.2563 สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พระเจ้าอยู่หัววชิราลงกรณ์ มณเฑียรสถาน สุขุมวิท 29-30 มกราคม 2563 ณ พุทธมณฑล
8. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ

ส่วนภูมิภาค

1. สนับสนุน/ส่งเสริม การประเมินและคัดกรองสุขภาพเบื้องต้น (ADL) ให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่ แบบบูรณาการความร่วมมือ 4 กระทรวง และรายงานข้อมูลผ่านระบบ HDC
2. ศูนย์อนามัย 1- 12 , สสม. ดำเนินการจัดอบรมฟื้นฟูศักยภาพ Care Manager, Caregiver, อบรมพระคิลานุปัฏฐาก สนับสนุนการอบรมอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น และอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น E75 การคัดกรองโรคในช่องปากและการดูแล
3. ศูนย์อนามัย 1- 12 , สสม. ดำเนินการสร้างเครือข่ายชุมชนต้นแบบ AFC, IMC, LTC ,ทันตฯ แบบบูรณาการโดยท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วม
4. นิเทศติดตามการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care)
5. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพะ ในพื้นที่

Thank You